

## ВИХОВНА ГОДИНА

### "Ми нащадки козаків»

Козацька слава у  
серцях у нас

Благословенна у віках земля

З хлібами щедрими під небом синім.

Велично й впевнено зійшла зоря

Нової України!

Дивися, безкрайнє, синє небо,

Стоїть над землею, неначе шатро.

Воно посилає любов нескінченну

І щиро дарує надію й добро.

У цьому шатрі килими золотаві –

Із соняхів, жита, пшениці, вівса.

А десь майоріють, як крапельки неба,

Волошки блакитні. Яка ж то краса!

Тут мешкають люди привітні та чесні,

Хліб–сіллю гостей зустрічають вони.

Земля наша щедра, родюча, багата –

Усіх нагодують безмежні лани.

Розквітай прекрасна Україна

Рідна земле, матінко моя

Хай лунає мова солов'їна

## Пісня неповторная твоя

Учитель. Любов до свого народу, до своєї  
землі починається із знання народних  
традицій, обрядів, звичаїв, зі знання  
багатющої історії українського народу.  
Наша рідна Україна – славна і чудова  
земля із широкими чистими річками,  
мережаними нивами.

Оскільки в героїчному найбільше  
виявляється національний характер  
народу, його душевна краса, його талант,  
то такі сторінки історії особливо  
хвилюють і наповнюють нас гордістю. У  
минулому українського народу було таке  
неповторне й легендарне явище, як  
Запорізька Січ. Це про неї Гоголь писав:  
«Ось вона Січ! Ось те гніздо звідки  
вилітають горді й дуже орли. Ось звідки  
розвивається воля й козацтво на всю  
Україну.»

За шляхами, за дорогами,

За Дніпровськими порогами,

За лісами за високими

Наші прадіди жили.

Мали Січ козацьку сильную,

Цінували волю вільную

І Вкраїну свою рідную,

Як зіницю берегли...

Якось трапилося лихо, забрали у полон  
друзів козаків, та відвезли їх на чужину до  
ворожого стану!

Вважатимемо себе справжніми козаками, і  
відправимось у цікаву подорож до далекої  
ворожої фортеці, щоб визволити бранців!

Заспіваєм вам не пісню

Про стару старовину.

І розкажем вам не казку,

А бувальщину одну.

Ми вам розкажем про минуле,

Що вже мохом поросло.

Що нащадками забуте,

За водою попливло.

А про мене, козака Мамая, забули. Така  
незвичайна подорож – і без мене.

Ведучий. Вибачайте, козаче Мамай. А де  
ви взялися?

Козак Мамай. А я ніде й не дівався,  
нізвідки не брався. Я там, де добра справа,  
де доблесть і слава та гарна забава.

Ведучий. Тож вирушаймо разом в далеку  
мандрівку аж до Чорного моря.

Козак Мамай. А де ж наші лицарі?

Ведучий. Чекають нашої команди. 8  
відважних джур зголосилися на цю  
небезпечну подорож.

Нумо, джури, покажіться!

А ви, друзі, подивіться,

Хто зголосився визволити козаків,  
що потрапили в біду.

«Козацький марш». Вихід джур.

Представлення команд

І курінь «Хортиця»

Девіз «Козацькому роду нема переводу»

Для боротьби ми не збирали

Ані рушниць, ані гармат.

Здоров'я й знань понабирали,

Що вистачить для всіх команд.

Девіз: «Душу й тіло ми покладемо за свою  
свободу і покажем, що ми, браття,  
козацького роду!»

Ми прийшли сюди сьогодні,

Щоб вести запеклий бій.

Тільки, ні, не кулаками,

А в веселій, дружній грі.

А за нашою грою буде спостерігати  
вельмишановне журі у складі:.....

Козак Мамай. Перш ніж відправитися в  
похід козаки збиралися на загальну січову  
раду. Козацькій раді належала вся влада.  
Право голосу на ній мав кожен  
запорожець. Січова рада виносила ухвали  
про війну та мир, військові походи тощо.  
На раді козаки вибирали собі керманича –  
кошового отамана. Це - досвідчений в  
військовій справі, сміливий та шанований  
на Січі козак. Зараз ми дізнаємося чи добре  
ви знаєте славних кошових отаманів.

.

Конкурс 2.

Завдання: хто швидше одягне сорочку,  
пояс, шапку.

Запитання. 1. Для чого, як вважали козаки,  
потрібний був оселедець (пасмо

волосся)на поголеній голові? (козаки вірили, що він потрібний, аби під час битви ангелові було зручніше витягувати на небо душу загиблого козака)

2. Як козаки наказували новообраному отаману не забувати, що він вийшов з народу? ( посипали землею голову)

3. Які роди військ були в козаків?(піхота, легка кіннота, артилерія, розвідка)

4. Як козаки серед рівного поля могли побудувати фортецю? ( чотирикутне укріплення з возів, обсипаних землею)

Козак Мамай.Славні отамани.(вручає отаманам булаву)

Отже, джури, на чому відправимося в далеку дорогу?

- На чайках!

- На чайках!

Ведучий.Нижче Хортиці Дніпро широко розливався, вбирав у себе великі й малі річки, сам розгалуджувався на рукави, утворюючи численні острівці. То було справжнє царство плавнів. Козаки дуже любили цю місцину й називали її великим Лугом. Великий Луг, як і дніпровські острови, давав козакам надійний прихисток від ворогів. Недаремно народилося прислів'я: «Січ – мати, а Великий Луг – батько, отам треба умирати».

Великий Луг знаходився в серці козацьких земель, тут було все, що потрібно для життя: зелений океан степових рослин, переповнені рибою озера та ріки, ліси, в

яких водилося безліч диких звірів й птахів.Нашим джурам необхідно поповнити свої продовольчі запаси.

Ведучий. Попереду вода дзвінко проривається через гостре каміння і лунає козацька пісня перемагаючи води голосно, голосно. На цьому етапі наші джури повинні показати своє вміння співати. На Січі була школа для джур, де вчилися співати й грати. Обов'язковим був хоровий спів. Тепер записано 200 козацьких пісень.

Українська пісня вишита словами,

Висушена вітром у краї чужім.

Українська пісня – ти пройшла шляхами

До мого серця і живеш у нім.

Українська пісня – чарівна, весела,

Ти такою ж будеш через сотні-сотні літ.

Для підтримки наших учасників запрошуємо дівчат-козачок.

Козак Мамай. Це тільки за межами Запорізької Січі можна було почути такий спів разом козаків та дівчат. До фортеці під страхом смерті заборонялося приводити жінок. Запорожці вважали небажаним одружуватися. В основі цих звичаїв була, по-перше, необхідність мати регулярне військо з високою бойовою готовністю, повна віддача військовій службі. По-друге,у козака було дуже небезпечне життя, над ним повсякчас кружляла смерть.Але у кожного козака була мати, були й сестри, наречені, були й дружини з дітьми, які роками чекали їх повернення з далеких походів. Козаки ж все робили самі: варили їсти, прали, лагодили одяг.

І команда

Степ та воля – козацька ...(доля)  
Де козак – там і ... (слава)  
Козак не боїться... (ні тучі, ні грому)  
І команда  
Україна – це козацька... (мати)  
Ми з того роду, що ...(любимо свободу)  
До булави треба й... (голови)

## 2. НАЩО ВУСА КОЗАКОВІ

До козака присікалась бабуса:  
– Чи бачили? Під носом – дві коси!  
Нащо тобі такі здорові вуса?  
Ні користі від них, ані краси!  
  
– Вони мене, – він каже, – виручають  
(Це може вам засвідчити мій кінь):  
Зимою – наче ковдра, зігрівають,  
А влітку – холодять, даючи тінь!

Козак Мамай. Починаючи з 16 століття, не минало й року, щоб татари не здійснювали набігів на українські землі. Найбільше страждало мирне населення. Багато людей унаслідок таких нападів потрапляло в полон. Гіркою була подальша доля бранців. Невільників найчастіше чекала виснажлива праця на землі або на будівництві. Поневолею козакам судилося довіку веслувати на турецьких кораблях – галерах-каторгах. Хлопчиків

віддавали до султанського війська, де з них виховували відданих султанові яничарів.

Про стару старовину.  
І розкажем вам не казку,  
А бувальщину одну.  
Ми вам розкажем про минуле,  
Що вже мохом поросло.  
Що нащадками забуте,  
За водою попливло.

Мамай. А про мене, козака Мамай, забули.  
Така незвичайна подорож – і без мене.

Ведучий. Вибачайте, козаче Мамай. А де ви взялися?

Козак Мамай. А я ніде й не дівався, нізвідки не брався. Я там, де добра справа, де доблесть і слава та гарна забава.

Ведучий. Тож вирушаймо разом в далеку мандрівку аж до Чорного моря.

Козак Мамай. А де ж наші лицарі?

Ведучий. Чекають нашої команди. 8 відважних джур зголосилися на цю небезпечну подорож.

Козак Мамай.

Нумо, джури, покажіться!

А ви, друзі, подивіться,

Хто зголосився визволити козаків,  
що потрапили в біду.

І курінь «Хортиця»

Девіз «Козацькому роду нема переводу»

Для боротьби ми не збирали  
Ані рушниць, ані гармат.  
Здоров'я й знань понабирали,  
Що вистачить для всіх команд.

Пі курінь «Борисфен»

Девіз: «Душу й тіло ми покладемо за свою  
свободу і покажем, що ми, браття,  
козацького роду!»

Ми прийшли сюди сьогодні,  
Щоб вести запеклий бій.  
Тільки, ні, не кулаками,  
А в веселій, дружній грі.

Козак Мамай. Перш ніж відправитися в  
похід козаки збиралися на загальну січову  
раду. Козацькій раді належала вся влада.  
Право голосу на ній мав кожен  
запорожець. Січова рада виносила ухвали  
про війну та мир, військові походи тощо.  
На раді козаки вибирали собі керманича –  
кошового отамана. Це - досвідчений в  
військовій справі, сміливий та шанований  
на Січі козак. Зараз ми дізнаємося чи добре  
ви знаєте славних кошових отаманів.

Славне військо Запорізьке

Ти, нам лицарю, зібрав  
На острові, на Хортиці,  
Січ преславну збудував.  
Перший ти вказав козацтву,  
Як топтать до слави шлях,  
Йти за море, гори, ріки,

Не сидіти на степах.  
І сконав ти в Царгороді  
Під руками ворогів,  
Але віри і народу  
Ти зректися не хотів.

(Іван Байда-Вишневецький)

Ведучий. А у ваших товариствах-командах  
є капітани- отамани?

- Є!

Отаман команди «Хортиця» - Максим.

Отаман команди «Борисфен» - Владислав.

Конкурс 2.

Завдання: хто швидше одягне сорочку,  
пояс, шапку.

Запитання. 1. Для чого, як вважали козаки,  
потрібний був оселедець (пасмо  
волосся) на поголеній голові? (козаки  
вірили, що він потрібний, аби під час  
битви ангелові було зручніше витягувати  
на небо душу загиблого козака)

2. Як козаки наказували новообраному  
отаману не забувати, що він вийшов з  
народу? ( посипали землею голову)